

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Political territoriality in the European Union : the changing boundaries of security and healthcare

Vollaard, J.P.

Citation

Vollaard, J. P. (2009, June 11). *Political territoriality in the European Union : the changing boundaries of security and healthcare*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/13883>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/13883>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Annex III: Primary sources

Primary sources concerning health

Dutch legislative documents concerning healthcare in the Netherlands

Kamerstukken I 1990/91 21200 *Wet versterking WZV-instrumentarium* (23 April 1991).

Kamerstukken I 1991/92 21592 no. 52g *Wet Stelselwijziging Ziektekostenverzekering tweede fase, Nadere Memorie van Antwoord* (11 November 1991).

Kamerstukken I 1998/99 26200 XVI *Begroting VWS* (30 March 1999).

Kamerstukken I 2006/07 22112/ 30871 *Subsidiariteitstoets van de mededeling van de Europese Commissie 'De demografische toekomst van de Europa – van uitdaging naar kans'*. (8 January/ 30 March 2007).

Kamerstukken II 1987/88 19945 *Gezondheidszorg: plan-Dekker* (1 June 1988; 8 June 1988; 9 June 1988).

Kamerstukken II 1988/89 20800 XVI *begroting WVC* (24 November 1988).

Kamerstukken II 1988/89 20620 *Grenzen aan Zorg* (23 January 1989).

Kamerstukken II 1989/90 21592 B *Wet Stelselwijziging Ziektekostenverzekering tweede fase, Advies Raad van State* (8 March 1990), *Nader Rapport* (5 June 1990).

Kamerstukken II 1990/91 20596 *Voltooing van de interne markt*, no. 19 (24 October 1989), no. 20 (8 January 1990), and no. 36 (11 April 1991).

Kamerstukken II 1994 1995 Question no. 1164 *Tandartsverzekering voor Grensarbeiders* (15 June 1995), Appendix, p. 2395.

Kamerstukken II 1998/99 26200 XVI no. 5 *Begroting VWS* (5 November 1998).

Kamerstukken II 1999/2000, 26 800 XVI no. 2 *Begroting VWS* (28 September 1999).

Kamerstukken II 1999/2000 *Parliamentary Question no. 170 Swiss Health Care* (8 October 1999), Appendix 353.

Kamerstukken I 1999/2000 26800 XVI *Begroting VWS* (14 March 2000).

Kamerstukken II 1999/2000 27156 no. 2 *Notitie WTG Speelruimte en Verantwoordelijkheid* (25 May 2000).

Kamerstukken II 2000/01 27400 XVI no. 2 *Begroting VWS* (4 October 2000).

Kamerstukken II 2001/02 27 556 no. 3 *Internationale Aspecten van het Beleid inzake Brandweer en Rampenbestrijding* (28 November 2001).

Kamerstukken II 2001/02 27659 no. 7 *Wet Exploitatie Zorginstellingen* (13 December 2001).

Kamerstukken II 2001/02 26834 no. 7 *Socialeverzekeringspositie Grensarbeiders* (11 January 2002).

Kamerstukken II 2001/02 Question no. 734 *Grensoverschrijdend contracteren van huisartsen* (11 February 2002), Appendix, 1541.

Kamerstukken II 2001/02 26 670/ 28 800 no. 9 *Grensoverschrijdende Projecten/ Zorgnota 2002* (4 April 2002).

Kamerstukken II 2002/03 25170 no. 30 *Wachttijden in de Curatieve Zorg* (14 February 2003).

Kamerstukken II 2003/04 501-31 no. 50 *Raad voor Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken: Verslag van Algemeen Overleg* (27 May 2004).

Kamerstukken II 2004/05 Question no. 2207 *Weren van Zieke Vakantiegeangers* (12 August 2005), Appendix 4405-4406.

Kamerstukken II 2005/06 Question no. 1597 *IVF in het Buitenland* (2 June 2006), Appendix 3407.

Kamerstukken II 2005/06 Question no. 1632 *Vergoeding Behandelingen in een andere Lidstaat* (12 June 2006), Appendix 3479-3480.

Kamerstukken II 2006/07 Question no. 987 *Late Abortussen in Spanje* (15 March 2007), Appendix 2103-2104.

Primary sources

- Kamerstukken II 2006/07 22 112 no. 523 *Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie: Verslag van een Algemeen Overleg* (12 April 2007).
- Kamerstukken II 2006/07 21 501-31/ 22 112 no. 127 *Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken/ Nieuwe Commissievoorstellen en Initiatieven van de Lidstaten van de Europese Unie: Verslag van een Algemeen Overleg* (24 May 2007).
- Kamerstukken II 2006/07 Parliamentary Question no. 2407 *Gratis European Health Insurance Card* (16 July 2007), Appendix, p. 5095.
- Kamerstukken II 2007/08 30 597 no. 13 *Toekomst AWBZ* (19 September 2007).
- Letter from Minister for Health to Chairman Second Chamber (11 December 1998), CSZ/ZT/9819527.
- Letter to the Second Chamber of Parliament (6 November 2007), *Reactie op het Rapport van de Commissie Hermans "De Toekomst van Limburg ligt over de Grens"*. 2007-0000451176. The Hague: Ministry of the Interior.
- Ministerie van VWS (14 May 2007), *Grensoverschrijdende Gezondheidszorg. Letter from Minister for Health to Speaker of the House*. IZ-2768588.
- Staatscourant (30 June 1988), *Besluit van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur in gevolge art. 9, vierde lid, van de ZFW*. No. 4026859.
- Staatsblad 2000, *Besluit tot wijziging van het Verstrektingsbesluit ziekenfondsverzekering en het Vergoedingsbesluit particulier verzekerden met betrekking tot ergotherapie, hulp in andere lidstaten van de Europese Unie en de eigen risico's* (20 November 2000), 511, pp. 1-8.
- Staatsblad 2002, *Wet tot wijziging Wet Toegang Ziektekostenverzekeringen* (30 January 2002), p. 82.
- Staatscourant (5 February 2002), *Gemeenschappelijke Verklaring van Nederland, België, Vlaanderen en Wallonië inzake Grensoverschrijdende Samenwerking*. No. 64, 27.
- Staatscourant (6 December 2006), *Wijziging Regeling Zorgverzekering*. Nr. 238, p. 15.
- VWS (18 December 1998), *Inventarisatie Initiatieven Omzeilen Wachtlijsten Gezondheidszorg: Brief aan de voorzitter van de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport*. DBO-CB-U-981823.

Miscellaneous documents concerning healthcare in the Netherlands

- Baselmans, N. & Hermans, H.E.G.M. (2003), 'Grensoverschrijdende Samenwerking: Oplossing voor Capaciteitsproblemen bij Ziekenhuizen?', in *Zorg & Financiering*. Vol. 5, pp. 11-27.
- Belcher, P. (1999). *The Role of the European Union in Healthcare: An Overview*. Zoetermeer: RVZ.
- Bijzondere Euregionale Commissie Grensoverschrijdende Zorg (1994), *Zorg Dichtbij óók over de Grens: Advies over Grensoverschrijdende Zorg in de Euregio Maas-Rijn*. Maastricht: Euregio Meuse-Rhine.
- Biert, J. & Wolf, K. de (1999), *Grenzüberschreitende Traumatologie: Studie über die Möglichkeiten der Zusammenarbeit in der Unfallmedizin* (report at the request of the Euregio Rhine-Waal). Kleve: Euregio Rhein-Waal.
- Boffin, N. & R. Baeten, R. (2005), *Dutch Patients evaluate Ccontracted Care in Belgian Hospitals: Results of a Mail Survey*. Brussel: OSE.
- Brouwer, W.B.F. (1999), *Het Nederlandse Gezondheidszorgstelsel in Europa: Een Economische Verkenning*, Zoetermeer: RVZ.
- CBZ (2001). *Sturing en Financiering van de Bouwkundige Zorginfrastructuur in Andere Landen van de Europese Unie: Signaleringsrapport*. Den Haag: College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen.
- Centrum voor Verzekeringsstatistiek (2002). *De Consument aan het Woord: Onderzoek naar de Mening van de Consument over de Gezondheidszorg en de*

Primary sources

- Ziekttekostenverzekering* (report at the request of the Verbond van Verzekeraars). Den Haag: Centrum voor Verzekeringsstatistiek.
- College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen (1990), *Ziekenhuisvoorzieningen in een Europa zonder Grenzen*. Utrecht: CBZ.
- College Bouw Zorgvoorzieningen (13 November 2000), *Uitvoeringstoets Herziening Overeenkomstenstelsel ZFW/AWBZ*. Utrecht: CBZ.
- Commissie Hermans (2007), *De Toekomst van Limburg ligt over de Grens: met de Euregio's als Bruggenbouwers tussen de Lidstaten*.
- Consumentenbond (August 1999), 'Patiënten worden ongeduldig', in *Consumentengids*. pp. 60-61.
- Consumentenbond (July 2002), 't Ene Ziekenhuis een stuk Beter dan het Andere: 37 Ziekenhuizen vergeleken', in *Consumentengids*. pp. 39-45.
- CTZ (2001). *Signalement Grensoverschrijdende Zorg* (report at the request of the ministry of health). Amstelveen: College Toezicht Zorgverzekeringen.
- CVZ (19 July 2000), *Contracteren met Buitelandse Instelling: Circulaire 00/030*. Amstelveen: CVZ.
- CVZ (2001). *Grensoverschrijdende Zorg* (report at the request of the ministry of health). Amstelveen: College Voor Zorgverzekeringen.
- CVZ (2 May 2002), *Grensoverschrijdende Zorg. Circulaire 02/21*. Amstelveen: CVZ.
- CVZ (25 June 2003), *Arrest Müller-Fauré en Van Riet (C-385/99). Circulaire 03/35*. Amstelveen: CVZ.
- CVZ (4 February 2004), *Aanvullende Circulaire inzake arrest Müller-Fauré en Van Riet (C-385/99). Circulaire 04/07*. Diemen: CVZ.
- CVZ (1 September 2004), *Tweede Aanvullende Circulaire inzake Arrest Müller-Fauré en Van Riet n.a.v. Uitspraken Centrale Raad van Beroep d.d. 18 juni 2004. Circulaire 04/45*. Diemen: CVZ.
- CVZ (2005), *Wonen in het Buitenland: wat betekent dat voor uw ziektekostenverzekering?* Diemen: CVZ.
- De Telegraaf (1 maart 2006), 'Spaanse Zon peperduur door Zorgwet.'
- ECORYS-NEI (2003), *Vraagfactoren Ziekenhuizen. Eindrapport* (at the request of the Dutch Competition Authority). SMi/AR8780. Rotterdam: ECORYS-NEI.
- Euregio Rhein-Waal (1995), *Grenzüberschreitende Gesundheitsversorgung: Deutsch-Niederländische Zusammenarbeit im Gesundheitswesen in der Euregio Rhein-Waal, Zusammenfassung*. Kleve: Euregio Rhein-Waal.
- Euregiozorgloket (2000), *Grensbewoners en Grensoverschrijdende Zorgverlening* (rapport deel 1, deel 2). Ghent: Euregio Scheldemond.
- Fortuyn, W.S.P. (2002), *De Puinhopen van Acht Jaar Paars*. Rotterdam: Karakter/Academy.
- Friele, R.D., Dane, A. & Andela, M. (6 April 2001), 'Wachten duurt lang', in *Medisch Contact*.
- Friele, R.D., Albada, A. & Sluijs, E. (2006), *Patiënten over hun Rechten in de Gezondheidszorg: Een Overzichtsstudie*. Utrecht: NIVEL.
- Grunwald, C.A. & Smit, R.L.C. (1999), *Grensoverschrijdende Zorg: Zorg op Maat in de Euregio Maas-Rijn: Evaluatie van een Experiment* (report at the request of the Health Insurance Board, no. 816). Utrecht: Nzi.
- Harmonisatieraad Welzijnsbeleid (1989), *Het Europese Integratieproces: Gevolgen op Sociaal en Cultureel Terrein in Nederland*.
- Inspectie voor de Gezondheidszorg (1 July 2002), *MRSA-beleid. Circulaire 2002-07-IGZ*. The Hague: IGZ.
- Inspectie voor de Gezondheidszorg (2006), *Jaarrapportage 2006 van de Wet Afbreking Zwangerschap*. The Hague: IGZ.
- Interdepartementale Commissie Europees Recht (1998), *Advies van 8 september 1998 betreffende de Arresten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 28 April 1998 in de Zaken C-120/95 (Decker) en C-158/96 (Kohll)*. ICER 98-6/60.

Primary sources

- Kuile, B.H. ter, Pre, F.M. du & Sevinga, K. (1989), *Health Care in Europe after 1992: The European Dimension*. Congress Paper (16-18 October, Erasmus University Rotterdam).
- Kuile, B.H. ter (16 January 1990), Gezondheidszorg in de Greep van het Gemeenschapsrecht (Lecture for Staff of the National Health Council).
- Leidsch Dagblad (31 October 2006), 'Kamer geschokt door "Late" Abortussen'.
- Leidsch Dagblad (16 August 2007), Zieke Toerist kost Spanje Miljoenen.
- Maarse, H., Mur-Veenman, I. & Made, J. Van der (2003), 'Oud Nieuws: Wachtlijsten in de Zorg bestaan al Jaren', in *Medisch Contact*. Vol. 58, no. 22, pp. 889-890
- Ministerie van VWS (1998), *Arresten Europees Hof hebben Weinig Gevolgen voor Ziektekostenverzekeringen*. Press release (18 September 1998).
- Ministry of German-speaking Community of Belgium Johanna Schröder (6 March 2007), Promoting and Hindering Factors in Cross-Border Cooperation in Health. EUREGIO Project Cross-border Activities meeting, Düsseldorf (FRG).
- Most, J.M. van der (2002), 'Zorg in het Buitenland vanuit Juridisch Perspectief', in CVZ (2002), *Kwantiteit en Kwaliteit in Evenwicht*. Amstelveen: CVZ. pp.35-50.
- Medisch Contact (29 March 2002), 'Zorg in Limburg gaat over de Grens'.
- Nederlandse Zorgautoriteit (24 November 2006), Naleving Europese Verzekeringskaart. ABIN/thok/CI/06/976 (letter to Dutch Hospital Association). Utrecht: NZ.
- NRC Handelsblad (26 February 2002), "'Vrij Verkeer kan Prikkel zijn voor Zorg'".
- NRC Handelsblad (15 March 2002), "Rechter legt Bom onder Financiering Zorgstelsel."
- NRC Handelsblad (2 August 2005), Ziekenhuizen weren vaker Zieke Toeristen wegens Besmetting MRSA.
- NRC Handelsblad (10 September 2005), Tienduizenden de Dupe van AWBZ.
- NRC Handelsblad (25 November 2006), In Duitsland is alles beter: Nederlandse Ziekenhuizen kunnen niet concurreren op de Europese Markt voor Gezondheidszorg.
- Nederlandse Mededingingsautoriteit (2004), *Visiedocument in de Ziekenhuissector*. 3128/05. Den Haag: NMa.
- Raad voor Volksgezondheid en Zorg (1999), *Europa en de Gezondheidszorg*. Zoetermeer: RVZ.
- Ros, C.C. & Zee, J. van der (1996), *Vooronderzoek Project Grensoverschrijdende Zorg* (report at the request of the Health Insurance Board, no. 703). Utrecht: NIVEL.
- Schee, van der E. & Delnoij, D.M.J. (2004), *Voor Zorg naar het Buitenland: Veel Mensen willen het, weinigen doen het*. Utrecht: NIVEL.
- Schee, E. van der & Delnoij, D. (2005), 'Dokter geniet nog steeds Aanzien', in *Zorgvisie*. Vol. 8, pp. 28-29.
- Sluijs, E.M., Friele, R.D. & Hanssen, J.E. (2004), *WKCZ Klachtbehandeling in Ziekenhuizen: Verwachtingen en Ervaringen van Cliënten*. Den Haag: ZonMw.
- Tits, M. van & Gemmel, P. (1995), *Haalbaarheidsonderzoek Samenwerkingsnetwerk Ziekenhuizen in de Euregio Scheldemond: Samenvatting, Conclusies en Aanbevelingen*. Tilburg: IVA/ Ghent: De Vlerick School voor Management.
- TNS NIPO/ 2 Vandaag (2002), *Verkiezingen 2002: Zorg belangrijkste Thema; Kabinetsbeleid Wachtlijsten volgens 77% van de Nederlanders Slecht*. www.tns-nipo.com (accessed on 25 November 2003).
- TNS-NIPO in Raad voor Volksgezondheid en Zorg (2003), *De Wensen van Zorgcliënten in Europa*. Zoetermeer: RVZ.
- TNS-NIPO (2007), *Innovaties in de Gezondheidszorg: Trend- en Draagvlakonderzoek*. E-6235. Amsterdam: TNS-NIPO.
- Trouw (21 March 2002), 'Beter Bed in België.'
- Vierhout, P.A.M. (2004), *Zeeuwse Zorg op Locatie: Een Noodzakelijke Vernieuwing* (Voortgangsrapportage Curatieve Zorg). Middelburg: Provincie Zeeland.
- VWS (13 May 2003), *Press Release: Europees Hof van Justitie: "Vrije Toegang tot (Tand)arts in het Buitenland"*. Den Haag: Ministerie van VWS.

Primary sources

VWS (2007), *AWBZ-zorg in het Buitenland: Hoe 'Globaal' is Ons Zorgstelsel*. Den Haag: VWS.

VWS (2007), Nederlands Regeringsstandpunt in Reactie op de Mededeling van de Commissie in het Kader van de Raadpleging over Communautaire Maatregelen op het Gebied van Gezondheidsdiensten.

Ziekenfondsraad (16 November 1995), *Besluit Regeling Ziekenfondsraad Subsiëring Onderzoek Experiment Grensoverschrijdende Zorg*. Amstelveen: Ziekenfondsraad.

ZN (25 June 2002), *Rapport: Contracteren in het Buitenland*. Zeist: ZN.

European legislative documents concerning healthcare

Council of the European Communities (1992), *Recommendation on the Convergence of Social Protection Objectives and Policies*. 92/442/EEC.

Council of Ministers/ Ministers for Health (1991), *Resolution of the Council and Ministers*

for Health, meeting within the Council of 11 November 1991 concerning Fundamental Health-policy Choices. O J C 304/05.

Council of Ministers (1986), *Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, 29 May 1986, concerning the Adoption of a European Emergency Health Card*, OJ 1986 C 184, pp. 4-7.

Council of the European Union (8 June 1999), *Council Resolution on the Future Community Action in the Field of Public Health*. OJ C 200.

European Commission (2 July 2008), *Proposal for a Directive on the Application of Patients' Rights in Cross-border Healthcare*. COM(2008) 414 final.

European Parliament (1981), *Resolution on a European Health Card*. OJ 1981 C 287: 32.

European Parliament (11 March 2004), *Resolution on Health Care and Care for the Elderly*. P5_TA-PROV(2004)0184.

European Parliament (15 March 2007), *European Parliament resolution on Community action on the provision of cross-border healthcare European Parliament*. P6_TA(2007)0073.

European Parliament (23 May 2007), *Resolution on the impact and consequences of the exclusion of health services from the Directive on services in the internal market*.

P6_TA(2007)0201.

Cases European Court of Justice related to healthcare

Joined cases 286/82 and 26/83 *Luisi and Carbone* (1984) ECR 377.

Case C-238/82 *Duphar* (1984) ECR 523.

Case C-158/96 *Kohll* (1998) ECR I-1931.

Case C-120/95 *Decker* (1998) ECR I-1831.

Case C-411/98 *Ferlini* (2000), ECR I-8081.

Case C-157/99 *Geraets-Smits and Peerbooms* (2001), ECR I-5473.

Case C-368/98 *Vanbraekel and others* (2001), ECR I-5363.

Case C-385/99 *Müller-Fauré and Van Riet* (2003), ECR I-4509.

Case 156-01 *Van Duin* (2003) ECR I-7045.

Case C-145/03 *Keller* (2005) ECR I-2529.

Case C-372/04 *Watts* (2006), ECR I-4325.

Case C-444/05 *Stamatelaki* (2007), ECR I-3185.

Miscellaneous documents concerning healthcare in the EU

AIM (2 February 2007), AIM Response to the Commission's "Consultation regarding Community Action on Health Services". Brussels: Association de la Mutualité.

BBC News (20 January 2003), 'Dignitas: Swiss Suicide Helpers',

<http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/health/2676837.stm>. (accessed on 2 March 2007).

Primary sources

- BBC News (24 June 2003), 'Poland acts against Abortion Ship', <http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/europe/3017164.stm> (accessed on 2 March 2007).
- Berman, P.C. (1999), 'The Impact of the Internal Market on Health Systems in the Member States: Report of Working Group 4: The New Public Health Policy of the European Union (Potsdam, January 27-29 1999)', in *Eurohealth*, Vol. 5, no. 1, pp. 8-9.
- Bertinato, L. et al. (2005), *Policy Brief: Cross-border health care in Europe*. Copenhagen: WHO (European Observatory on Health Systems and Policies).
- Busse, R. et al. (2006), *Mapping Health Services Access: National and Cross-Border Issues. Final Report*. HealthACCESS project.
- Byrne, D. (21 April 2004), *Healthcare Cooperation: Patients to benefit from New Commission Proposals*. IP/04/508.
- Council of Ministers (1989), *Council Conclusions of 29 September 1989 on a European Card for the Provision of Immediate Care*. O J 1989 C 277/03.
- Council of Ministers (12 November 1996), *European Health Card: Presidency Conclusions*. Press release 314, no. 11437/96.
- Council/ Ministers for Health (2002), Conclusions of the council and the representatives of the member states meeting in the council of 19 July 2002 on patient mobility and health care developments in the European Union. OJ C 183/01.
- Council of the European Union (1-2 June 2006), *Council conclusions on common values and principles in EU health systems*. 273 3rd Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council Meeting, Luxembourg.
- Disney, H. et al. (2004), *Impatient for Change: European Attitudes to Healthcare Reform*. London: Stockholm Network.
- EUobserver.com (23 May 2007), 'MEPs call for EU Rules on Patient Mobility'.
- Euboserver.com (19 December 2007), 'Brussels postpones Landmark Bill on EU Cross-border Health Care until 2008.'
- Euobserver.com (10 January 2008), 'EU Health Bill pulled amid National and MEP Criticism.'
- Euractiv.com (17 July 2008), 'EU faces "Long Row" over Cross-border Healthcare.'
- European Commission (1995), *Final Report AIM DG XIII "Eurocards" Concerted Action*.
- European Commission (1997), *Communication: Modernising and improving Social Protection in the European Union*. COM(1997) 102.
- European Commission (1998), *Eurobarometer Survey 49*.
- European Commission (1999), *Eurobarometer 52.1*.
- European Commission (2001), *Eurobarometer 54.2*. European Opinion Research Group: The Social Situation in the European Union.
- European Commission (2001), *Communication: The Future of Health Care and Care for the Elderly: Guaranteeing Accessibility, Quality and Financial Viability*. COM(2001) 723 final.
- European Commission (2001), *Communication: The Future of Health Care and Care for the Elderly: Guaranteeing Accessibility, Quality and Financial Viability*. COM(2001) 723 final.
- European Commission (2002), *Communication: Commission's the action plan for skills and mobility*. COM(2002) 0071 final.
- European Commission (2002), *The State of the Internal Market for Services*. COM(2002) 441 final.
- European Commission (2003), *Internal Market Strategy: Priorities 2003-2006*. COM(2003) 238 final.
- European Commission (2003), *Communication concerning the Introduction of a European Health Card*. COM(2003) 73 final.
- European Commission (3 February 2003), *Meeting of the High Level Process of Reflection on Patient Mobility and Healthcare Developments in the EU: Minutes of the Meeting*. HLPR/2003/ REV1.

Primary sources

- European Commission (2003), *Eurobarometer 58.0: European Union Citizens and Sources of Information about Health*.
- European Commission (2003), *European Health Card for 1 June 2004*. Press Release IP/03/271.
- European Commission (2004), *Communication on E-Health: Making Healthcare better for European Citizens: An Action Plan for a European e-Health Area*. COM (2004) 356.
- European Commission (2004), *Modernising Social Protection for the Development of High Quality, Accessible and Sustainable Healthcare and Long-term Care*. COM(2004) 304 final.
- European Commission (2004), *Communication: Follow-up to the High Level Reflection Process on Patient Mobility and Healthcare Developments in the European Union*. COM(2004) 301 final.
- European Commission (2006), *Communication: Consultation regarding Community action on health services*. SEC(2006) 1195/4.
- European Commission (2007), *Summary Report of the Responses to the Consultation regarding "Community Action on Health Services"*. Brussels: DG SANCO.
- European Council (March 2002), *Promoting Skills and Mobility in the European Union*. Presidency Conclusion no 34.
- European Parliament (1996), *Report on the European Health Card*. A4-0091/96.
- European Parliament/Committee on Employment and Social Affairs (2003), *Draft Report on Proposal for European Parliament and Council regulation on amending Council Regulations 1408/71 and 574/72*. Provisional 2003/0138(COD).
- EuropeanVoice.com (20 December 2007), 'Commission postpones Healthcare Plans.'
- Ferrera, M. (1993), *Citizens and Social Protection: Main Results from a Eurobarometer Survey* (Spring 1992). Pavia: University of Padua.
- Fischer, A. (1999), 'A new public health policy in the European Union: policy statement from Andrea Fischer', in *Eurohealth*. Vol. 5, no. 1, pp. 2-4.
- German EU-presidency (20 April 2007), *Notes of the Trio-Presidency: Health Care across Europe: striving for Added Value*.
- Glinos, I.A., Boffin, N. & Baeten, R. (2005), *Contracting Cross-border Care in Belgian Hospitals: An Analysis of Belgian, Dutch and English Stakeholder Perspectives*. Brussels: OSE.
- Glinos, I.A. & Baeten, R. (2006), *A Literature Review of Cross-border Patient Mobility in the European Union*. Brussels: OSE (E4P).
- Health Consumer Powerhouse (2007), *Euro Health Consumer Index 2007*. Brussels/ Stockholm/ Winnipeg: Health Consumer Powerhouse.
- Hermans, H.E.G.M. & Brouwer, W.B.F. (2003), *Quality Issues on Cross-Border Care: A Literature Research*. Rotterdam/ Utrecht.
- High Level committee on health (17 December 2001), *The Internal Market and Health Services*. Brussel: DG SANCO.
- High Level Process (2003), *Outcome of the Reflection Process*. HLPR/2003/16.
- HOPE (2003), *Hospital Co-operation in Border Regions in Europe*. Brussels: HOPE (Standing Committee of the Hospitals of the European Union).
- Information for Irish Women about Abortion Services in the UK and Europe*, <http://flag.blackened.net/revolt/ireland/choice/index.html> (accessed on 2 March 2007)
- Lowson, K. et al. (2002), *Evaluation of Treating Patients Overseas*, York, York Health Economics Consortium. (report at the request of the British Department of Health).
- McCreevy, C. (8 March 2005), *Statement to the European Parliament on Services Directive*. SPEECH/05/149.
- MORI (2002) Many Patients "Willing to travel abroad for Treatment", www.mori.com (accessed on 5 June 2003).
- Mossialos, E. & Thomson, S. (2002), *Voluntary Health Insurance in the European Union* (report at the request of European Commission DG Employment and Social Affairs). London/ Copenhagen: LSE/ European Observatory on Health Care Systems.

Primary sources

- Muscat, N.A. et al. (2006), 'Sharing Capacities: Malta and the United Kingdom', in M. Rosenmöller et al. (eds.), *Patient Mobility in the European Union: Learning from Experience*. Copenhagen: WHO. pp. 119-136.
- Nebeling, T. & Schemken, H.-W. (2006), 'Cross-border Contracting: the German Experience', in M. Rosenmöller et al. (eds.), *Patient Mobility in the European Union: Learning from Experience*. Copenhagen: WHO. pp.137-156.
- Palm, W., Nickless, J., Lewalle, H. & Coheur, A. (2000), *Implications of Recent Jurisprudence on the Coordination of the Health Care Protection Systems* (report at the request of DG Employment and Social Affairs). Brussels: AIM.
- Paton, C. et al. (2000), *The Impact of Market Forces on Health Systems: A Review of Evidence in the 15 European Union Member States*. Dublin: European Health Management Association.
- Rosenmöller, M., McKee, M. & Baeten, R. (eds.), *Patient Mobility in the European Union: Learning from Experience*. Copenhagen: WHO.
- Rosenmöller, M. & Lluch, M. (2006), 'Meeting the Needs of Long-term Residents in Spain', in M. Rosenmöller et al. (eds.), *Patient Mobility in the European Union: Learning from Experience*. Copenhagen: WHO. Pp. 59-78.
- Scaramagli, S. et al. (2006), 'Health Care for Tourists in the Veneto Region', in M. Rosenmöller et al. (eds.), *Patient Mobility in the European Union: Learning from Experience*. Copenhagen: WHO. pp. 79-96.
- Siciliani, L. & Hurst, J. (2003), *Explaining Waiting Times Variations for Elective Surgery across OECD Countries* (OECD Health working papers). Paris: OECD.
- Spanish EU-presidency (2002), Results of the Meeting of Health Ministers.
- The Guardian (20 December 2007), 'EU delays Move allowing Patients to travel for Care.'
- UK government (2007), *UK Consultation Response to Commission Communication on Health Services*.
- Woodman, J. (2007), *Patients beyond Borders: Everybody's Guide to Affordable, World-Class Medical Tourism*. Chapel Hill (NC): Healthy Travel Media.

Documents concerning healthcare in Belgium

- Annales Sénat de Belgique (6 February 2003) *Oral Questions by MPs Jan Remans (2-1227) and Erika Thijs (2-1235)*, 2-267.
- Baeten, R (2000), *De Gevolgen van de Europese Eenmaking voor de Organisatie en de Verstrekking van de Gezondheidszorgen in België: Patiëntenmobiliteit en Grensoverschrijdende Zorg* (report at the request of the Federal Ministry of Health). Brussels: OSE.
- Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie voor Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing (9 December 2003), *Interpellation by MP Jo Vandeurzen* (no. 124), CRABV 51 COM 094, pp. 18-21.
- Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers (4 April 2007), *Verslag Commissie Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing over Wetsvoorstel tot Wijziging van de Wetgeving met het oog op de Bevordering van de Patiëntenmobiliteit*. DOC 51 2966/003.
- Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers (12 April 2007), *Wetsontwerp tot Wijziging van de Wetgeving met het oog op de Bevordering van de Patiëntenmobiliteit*. Doc 51 2966/005.
- De Standaard (11 December 2003), 'België subsidieert Gezondheidszorg Buurlanden.'
- De Standaard (23 November 2007), 'Ziekenhuizen zoeken Patiënten in Buitenland.'
- De Standaard (20 December 2007), 'Almaar Minder Buitenlanders in Belgische Ziekenhuisbedden.'
- Glinos, I.A., Baeten, R. & Boffin, N. (2006), 'Cross-border Contracted Care in Belgian Hospitals', in M. Rosenmöller et al. (eds.), *Patient Mobility in the European Union: Learning from Experience*. Copenhagen: WHO. p. 112.

Primary sources

Het Nieuwsblad (12 February 2004), 'Steeds meer Nederlanders in onze Ziekenhuizen.'
NRC Handelsblad (15 February 2003), "'Zieke Belgen mogen niet de Dupe worden".
Vandenbroucke, F. (2001), 'Foreword', in E. Mossialos & M. McKee (eds.), *EU Law and the Social Character of Health Care*. Brussels: P.I.E.-Peter Lang. pp. 13-20.
VBO (2006), *Dare&Care: Internationalisering van de Belgische Medische Sector*. Brussel: Verbond van Belgische Ondernemingen.

Primary sources concerning security

Legislative documents concerning security in the Netherlands

Kamerstukken II 1994/95 24225 no. 2 *Veiligheidsbeleid 1995-1998* (13 June 1995).
Kamerstukken II 1995/96 24548 no. 2 *Beheer in het Nieuw Politiebestel: Stand van Zaken op Hoofddlijnen* (19 December 1995).
Kamerstukken II 1996/97 25200 no. 2 *Nationaal Schengen Informatie Systeem* (30 January 1997).
Kamerstukken II 1998/99 26215 no. 2 *Uitwisseling van Recherche-Informatie tussen CRI en Politieregio's* (24 September 1998).
Kamerstukken II 1998/99 26382 no. 2 *Hoofddlijnennotitie Defensienota 2000* (13 April 1999).
Kamerstukken II 1999/2000 26900 no. 1-2 *Defensienota 2000* (29 November 1999).
Kamerstukken II 1999/2000, 26900 no. 4 *Defensienota 2000* (15 December 1999).
Kamerstukken II 2000/01 27400X no. 48 *Begroting Ministerie van Defensie* (25 June 2001).
Kamerstukken II 2001/02 27925 no. 10 *Terroristische Aanslagen in de Verenigde Staten* (5 October 2001).
Kamerstukken II 2001/02 27925 no. 40 *Terroristische Aanslagen in de Verenigde Staten* (18 January 2002).
Kamerstukken II 2002/03 28684 no. 2 *Naar een Veiliger Samenleving* (14 November 2002).
Kamerstukken II 2001/02 27556 no. 3 *Internationale Aspecten van het Beleid inzake Brandweer en Rampenbestrijding* (28 November 2001).
Kamerstukken II 28845 2002/03 no. 2 *Uitwisseling van Opsporings- en Terrorisme-Informatie* (11 April 2003).
Kamerstukken II 2003/04 29200X no. 4 *Begroting Ministerie van Defensie* (16 September 2003).
Kamerstukken II 2004/05 29996 no. 3 *Verdrag inzake Grensoverschrijdend Optreden* (8 June 2004).
Kamerstukken II 2004/05 29800X no. 84 *Begroting Ministerie van Defensie (Defensie en Nationale Veiligheid)* (22 April 2005).
Kamerstukken II 2004/05 29754 no. 23 *Terrorismebestrijding* (3 June 2005).
Kamerstukken II 2005/06 30315 no. 1-2 *Gebruik van Grenscontroles bij Terrorismebestrijding* (28 September 2005).
Kamerstukken II 2005/06 30315 no. 3 *Gebruik van Grenscontroles bij Terrorismebestrijding* (3 February 2006).
Kamerstukken II 2005/06 30300X no. 106 *Begroting Ministerie van Defensie (Intensivering Civiel-Militaire Samenwerking)* (24 May 2006).
Kamerstukken II 2005/06 30300X no. 107 *Begroting Ministerie van Defensie (Actualisering van de Prinsjesdagbrief 2003: Nieuw Evenwicht, Nieuwe Ontwikkelingen: Naar een Toekomstbestendige Krijgsmacht)* (2 June 2006).
Kamerstukken II 2006/07 29754 no. 103 *Terrorismebestrijding (Actieplan Polarisatie en Radicalisering 2007-2011)* (30 August 2007).
Kamerstukken II 2007/08, 31384 (R 1850) no. 3 *Goedkeuring van het op 13 december 2007 te Lissabon totstandgekomen Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag*

Primary sources

betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met Protocolen en Bijlagen (17 March 2008).

Miscellaneous documents concerning security in the Netherlands

- Adviesraad Internationale Vraagstukken (2007), *Inzet van de Krijgsmacht, Wisselwerking tussen Nationale en Internationale Besluitvorming*. Den Haag: AIV.
- Beijer, A., Bokhorst, R.J., Boone, M., Brants, C.H. & Lindeman, J.M.W. (2004), *De Wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden: Eindevaluatie*. Den Haag: WODC.
- De Standaard (22 May 2006), 'Nederlandse Drugsmaffia kweekt bij Vlaamse Boeren.'
- De Standaard (22 May 2006), 'Nederlandse Justitiecommissie vergadert in België over Drugs'.
- De Standaard (19 April 2007), 'Verhofstadt schrijft Boze Brief naar Balkenende.'
- De Standaard (21 February 2008), "'Drugs Maastricht veroorzaken Overlast in België'".
- De Telegraaf (22 May 2007), 'Rooftocht Balkan-Bendes'
- De Volkskrant (31 March 2006), "'Als we zo doorgaan wordt het hier een Soort Italië'".
- Kamp, H.G.J. (2004), 'De Toekomst van onze Krijgsmacht', in *Militaire Spectator*. Vol. 173, no. 4, p. 195.
- KLPD-DNRI (2004), *Misdaad zonder Grenzen: Criminaliteitsbeeld Oost-Europa*. Zoetermeer: KLPD-DNRI.
- KLPD-DNRI (2004), *Nationaal Dreigingsbeeld Zware of Georganiseerde Criminaliteit: Een Eerste Proeve*. Zoetermeer: KLPD-DNRI.
- Koninklijke Landmacht (1996), *Militaire Doctrine*. Den Haag: KL.
- Leers, G.B.M. (18 May 2004), 'Limburg zucht onder Drugsbeleid', in *NRC Handelsblad*.
- Leidsch Dagblad (11 December 2004), '...Een Moordprovincie: Wildwest tussen de Heuvels door Toeloop van Oost-Europese Criminelen'
- Leidsch Dagblad (31 October 2007), 'Harddrugsroute du Soleil'
- NRC Handelsblad (10 May 2003), "'Samenwerken ja, Uniformeren nee': Minister Donner over Europese Justitie.'
- NRC Handelsblad (20 July 2004), 'Nederlands Politiebestel door Terrorisme onder Druk: Voorstel om Politie onder te brengen bij Justitie vormt Nieuwe Dimensie in Debat'
- NRC Handelsblad (29 August 2005), 'Hoogleraar Fijnaut: "Politie kan Grote Aanslag niet aan."'.
- NRC Handelsblad (3 September 2005), 'Job Cohen Kritisch over Vorming van Nationale Politie: "Wijkpolitie wordt het Kind van de Rekening."'.
- NRC Handelsblad (20 September 2005), "'Europa vraagt om Centrale Politie": Van Thijn, Nordholt en Fijnaut over Vorming van Nationale Politie.'
- NRC Handelsblad (4 October 2005), 'Pleidooi van CDA en VVD: "Pascontrole op Schiphol uitbreiden."'.
- NRC Handelsblad (8 January 2006), 'Nieuwe EU-landen leveren "Mobiele Bandieten."'.
- NRC Handelsblad (8 July 2006), 'Baas van Bromsnor: Nieuwe Politiewet blijft waarschijnlijk een Droom van Balkenende-III.'
- NRC Handelsblad (11 December 2006), 'Raad van State: Politie schiet niets op met Landelijk Korps.'
- NRC Handelsblad (24 May 2007), "'Eén Politiedienst in Euregio mogelijk"'.
- NRC Handelsblad (31 January 2008), 'Drugstoeristen naar Wietboulevard: Plan van Maastricht om Coffeeshops richting Belgische Grens te verplaatsen wekt Woede.'
- NRC Handelsblad (28 February 2008), 'Mobiele Bandieten actief in Nederland: Bendes uit Polen en Baltische Staten stelen in Opdracht Luxeproducten uit Winkels'.
- Netherlands Defence Staff (2005), *Netherlands Defence Doctrine*. The Hague: Ministry of Defence

Primary sources

Project Nationale Veiligheid (2006), *Hoofddijnen Interdepartementale Zelfevaluatie en Collegiale Toetsing*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken.
Reformatoisch Dagblad (19 May 2005), 'Pleidooi voor Euregionale Recherche rond Limburg'.
Welten, B.J.A.M. (2006), 'Niet alleen in Geval van Nood', in *Militaire Spectator*. Vol. 175, no. 11, pp. 490-499.

Legislative documents concerning security in the European Union

European Council (12 December 2003), *European Security Strategy: A Secure Europe in a Better World*.
Council of the European Union (26 October 2004), *Council Regulation establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union* (EC) 2007/2004 (26 October 2004); OJ L 349/25.11.2004.
Council of the European Union (1 December 2005), *The European Union Counter-Terrorism Strategy*. Brussels: JHA Meeting.

Miscellaneous documents concerning security in the European Union

Cooper, R. (7 April 2002), 'The New Liberal Imperialism', in *The Guardian*.
Council of Europe (2004), *Organised Crime Situation Report*. Strasbourg: Council of Europe.
Euobserver.com (6 September 2005), 'Putin asks West not to meddle in ex-Soviet Republics'.
Euobserver.com (13 March 2006), 'Russia Critical of EU Role in Moldova as Transnistria Tension mounts'.
Euobserver.com (29 August 2006), 'EU Neighbours drifting into War, Brussels warns.'
Euobserver.com (27 September 2006), 'US welcomes EU Expansion and calls for more.'
Euobserver.com (16 February 2007), 'EU's New Black Sea Policy faces Russian Misgivings.'
Euobserver.com (3 August 2007), 'EU Border Agency under Pressure to restart Patrol Mission.'
Euractiv.com (25 August 2005), 'Commission supports Independent Broadcasting to Belarus'.
Euractiv.com (27 January 2006), 'Five EU Countries launch the European Gendarmerie Force.'
Euractiv.com (27 February 2006), 'EU backing Democratic Forces in Belarus.'
Euractiv.com (9 November 2006), 'EU-US Crime "Contact Group" launched.'
Euobserver.com (16 September 2004), 'Four EU Member States suggest Refugee Camp in Ukraine.'
European Commission (2005), *Communication: On a EU Drugs Action Plan (2005-2008)*. COM(2005) 45 final.
European Commission (2005), *Communication: Strategy on the External Dimension of the Area of Freedom, Security and Justice*. COM(2005) 491 final.
European Commission (2006), *Communication: The Global Approach to Migration one Year on: Towards a Comprehensive European Migration Policy*. COM(2006) 735 final.
European Commission (2008), *Communication: Preparing the Next Steps in Border Management in the European Union*. SEC(2008) 153/ SEC(2008)154.
European Commission (2008), *Communication: Report on the Evaluation and Future Developments of the FRONTEX Agency*. SEC(2008) 148/ SEC(2008) 149/ SEC(2008) 150.
EuropeanVoice.com (7 February 2008), 'Frontex Chief warns of High Migration via the Balkans'.
Europol (2004), *European Union Organised Crime Report*. The Hague: Europol.
Europol (2008), *EU Terrorism Situation and Trend Report*. The Hague: Europol.

Primary sources

- Ferrero-Waldner, B. (11 July 2008), *Global Europe? What next for EU Foreign Policy?* Speech at European Policy Centre.
- Guild, E. (2005), 'What is a Neighbour? Examining the EU Neighbourhood Policy from the Perspective of Movement of Persons.' Paper presented at Western NIS Forum for Refugee-Assisting NGOs (Yalta, 1 – 3 June 2005).
- High Representative CFSP/ European Commission (2008), *Climate Change and International Security*. S113/08.
- NRC Handelsblad (4 July 2005), 'Frankrijk en VS bestrijden samen Terreur: Hoofdkwartier in Parijs'.
- NRC Handelsblad (13 March 2008), 'Nederland zet Fregat in tegen Immigranten.'
- Vitorino, A. (2002), 'New European Borders and Security Cooperation: Promoting Trust in an Enlarged Union', in M. Anderson & J. Apap (eds.), *Police and Justice Co-operation and the New European Borders*. The Hague: Kluwer. pp. 11-17.

Miscellaneous documents

- Charlemagne (5 July 2003), 'Après EU, le Déluge? Is the European Union all that stands between the Old Continent and War?', in *The Economist*.
- Charlemagne (14 February 2004), 'The Return of Jacques Delors: The Gloom of a Much-lauded Ex-President of the European Commission', in *The Economist*.
- Euobserver.com (30 December 2005), Finns would spurn EU a New Poll shows.
- European Commission (2006), *Eurobarometer Survey on Geographic and Labour Market Mobility* (64.1).
- Human Security Centre (2005), *Human Security Report 2005: War and Peace in the 21st Century*. New York/ Oxford: Oxford University Press.
- Le Monde (8 November 2002), 'Pour ou Contre l'Adhésion du Turquie à l'Union Européenne (interview with Valéry Giscard d'Estaing).